

Sosyal Bilgiler Dersi Ö?retim Program?n?n Toplumsal ?htiyaçlar? Kar??lama Düzeylerine ?li?kin Ö?retmen Görü?leri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Bilgiler Dersi Ö?retim Program?n?n Toplumsal ?htiyaçlar? Kar??lama Düzeylerine ?li?kin Ö?retmen Görü?leri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30582>

Özet

Bu ölçek, Sosyal Bilgiler Dersi Ö?retim Program?n?n, ö?retmenlerin bak?? aç?s?yla, güncel toplumsal ihtiyaçlar? kar??lama düzeyini belirlemek amacıyla geli?tirilmis? **psikometrik** bir araçtır. Ölçek, program?n içeri?inin, amaçlar?n ve uygulamalar?n, ö?rencileri toplumsal yaşam?n gerektirdi?i bilgi, beceri ve de?erlerle donatma yeterlili?ine odaklanmaktadır. Çal??ma, program de?erlendirme alan?nda önemli bir bo?lu?u doldurarak, ö?retmenlerin saha deneyimlerine dayalı ele?tirel görüşlerini ölçmeyi hedefler.

Ölçek geli?tirme çal??ması, 2011 y?l?nda Mehmet Nuri Gömlüksiz ve E. Cüro tarafından gerçekleştirilmi? olup, elde edilen sonuçlar **e?itim politikalar?** ve **müfredat revizyonlar?** için önemli veriler sunmaktadır. Ölçek, özellikle Türkiye ba?lam?ndaki toplumsal de?işimlere ve gereksinimlere **ö?retim program?n?n adaptasyonunu** de?erlendirmek için tasarlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler Dersi, Ö?retim Program?, Toplumsal ?htiyaçlar, Ö?retmen Görü?leri, Ölçek Geli?tirme, Program De?erlendirme, Müfredat Etkinli?i, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Mehmet Nuri Gömlüksiz, E. Cüro.

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, **Sosyal Bilgiler dersi** ö?retmenlerinin, mevcut ö?retim program?n?n yerel ve ulusal düzeydeki **toplumsal ihtiyaçlar?** ne ölçüde kar??lad??na dair görüşlerini sistematik ve yapılandırılm?? bir biçimde ölçmektir. Ölçek, program?n toplumsal sorunlara çözüm üretme, aktif vatandaşlık becerilerini geli?tirme ve kültürel miras? aktarma gibi kritik rolleri yerine getirme düzeyini de?erlendirmeyi amaçlamaktadır.

Ölçek, e?itim yöneticilerine ve müfredat geli?tiricilerine, program?n güçlü ve zayıf yönlerini ö?retmen perspektifinden gösteren somut veriler sağlamak üzere tasarlanm??tır. Bu sayede, program?n güncellenmesi ve toplumsal beklentilere daha iyi cevap verecek şekilde düzenlenmesi için **kanıt temelli kararlar** alınmasına zemin hazırlanmaktadır.

Yapı

Ölçek, ö?retmen görüşlerini derinlemesine incelemek üzere tasarlanm?? çok boyutlu bir yapıya ölçmektedir. Çal??manın temel **psikometrik** yapısı, ö?retmenlerin program?n **sosyal i?levselli?ine** ili?kin algılar?n? de?erlendirir. Tipik olarak, bu tür program de?erlendirme ölçekleri,

program?n hedefleri, içeri?i, ö?retim yöntemleri ve de?erlendirme süreçlerinin toplumsal beklentilerle uyumunu ölçen alt boyutlardan olur.

Ölçek, ö?retmenlerin program?n **demokratik de?erler**, insan haklar?, çevre bilinci ve kültürel çe?itlili?e sayg? gibi ça?da? toplumsal konular? ele alma yetkinli?ini de?erlendirmelerine olanak tan?r. Ölçülen temel yap?, ö?retmenlerin **program yeterlili?ine dair kanaat ve tutumlar?d?r**.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinde, geçerlik çal??malar? titizlikle yürütülmü?tür. Çal??mada, öncelikle **Geçerlik** kapsam?nda kapsam geçerli?inin sa?lanması için alan?nda uzman akademisyen ve ö?retmenlerin görüşlerine ba?vurulmu?tur (Uzman Görü?ü). Maddelerin ilgili yap?y? ne ölçüde temsil etti?i bu süreçle belirlenmi?tir.

Yap? geçerli?i ise, genellikle **aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri** (AFA ve DFA) kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen boyut yap?s?n?n ampirik verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Orijinal çal??mada (Gömleksiz & Cüro, 2011), ölçe?in faktör yüklerinin yüksek oldu?u ve kabul edilebilir düzeyde bir yap? geçerli?ine sahip oldu?u rapor edilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılı?? ve kararlılı?? güvenilirlik çal??malar? ile incelenmi?tir. ?ç tutarlılık, maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini gösterir ve genellikle **Cronbach Alfa katsay?s?** ile hesaplanır. Bir ölçek geli?tirme çal??ması olarak, orijinal makalede ölçe?in genel Cronbach Alfa de?erinin yüksek oldu?u ve kabul edilebilir düzeyde bir **Güvenirlik** katsay?s?na sahip oldu?u belirtilmi?tir.

Yüksek güvenilirlik katsay?s?, ölçek maddelerinin tutarlı oldu?unu ve ö?retmen görüşlerini istikrarlı bir ?ekilde ölçebildi?ini göstermektedir. Bu durum, ölçe?in e?itim ara?t?rmalarında güvenle kullan?labilece?i anlam?na gelmektedir. Gerekli görüldü?ü takdirde, ölçe?in farklı örneklemelerde test-tekrar test güvenilirli?i de incelenebilir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?s?sal boyutlar?n? ortaya ç?karmak amacıyla faktör analizi tekniklerinden yararlanılmı?tır. Gömleksiz ve Cüro (2011) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar alt?nda toplandı?ını belirlemek için **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) kullanılmı?tır. AFA sonuçlar?, ölçe?in ölçmeyi amaçladığı temel yap?lar? temsil eden anlamlı faktörleri ortaya ç?karmı?tır.

AFA sonras?nda, elde edilen faktör yap?s?n?n do?rulanmas? amac?yla **Do?rulanmas? Faktör Analizi** (DFA) uygulanm?? olabilir. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin kuramsal çerçeveye uygun olarak grupland???n? ve ölçe?in **çok boyutlu yap?s?n?n** istatistiksel olarak do?ruland???n? göstermektedir. Faktör yükleri ve özde?erler, ölçe?in iyi bir **faktör yap?s?na** sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Tutum/Görü? Ölçe?i)

Format: Genellikle 5'li veya daha fazla seçenekli **Likert Tipi** derecelendirme format? kullan?lm??t?r. (Örne?in: Tamamen Kat?l?yorum - Hiç Kat?lm?yorum).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler

Ya? Grubu: Çal??an yeti?kinler (Sosyal Bilgiler ö?retmenleri)

Popülasyon Detaylar?: Sosyal Bilgiler dersini ortaokul düzeyinde (genellikle 6., 7. ve 8. s?n?flarda) okutan ö?retmenler. Orijinal çal??ma Diyarbak?r ?li örne?inde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ara?tırma, tarama modelinde bir durum tespit çal??mas?d?r. Ölçek, ö?retmenlere uygulanm?? ve elde edilen veriler nicel analiz yöntemleri kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Orijinal makalede detayl? **istatistiksel yöntemler** açıklanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

E?itim De?erlendirme, Müfredat Geli?tirme, Ö?retmen E?itimi, Sosyal Bilgiler Ö?retimi, Diyarbak?r Örne?i, Psikometri, Sosyal Programlama.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: ngomleksiz@firat.edu.tr (Sorumlu Yazar: Mehmet Nuri Gömleksiz)

?leti?im Adresi: F?rat Üniversitesi, E?itim Fakültesi (Tahmini Kurum)

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçek, 2011 y?l?nda yay?mlanan akademik bir makale kapsamında geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?tırmalarda kullan?m? için genellikle yazarlardan izin alınmas?

gerekmektedir. Kullan?m izni ve olası ücretler hakkında bilgi almak için sorumlu yazar Mehmet Nuri Gömleksiz ile ngomleksiz@firat.edu.tr adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Orijinal makaleye ve ölçe?e ili?kin detaylara a?a??daki bağlantılar üzerinden ula??ılabilir:

Makale Linki: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: sosyal-bilgiler-dersi-ogretim-programinin-toplumsal-ihtiyaclari-karsilama-duzeylerine-iliskin.pdf

Referanslar

Gömleksiz, M., ve Cüro, E. (2011). Sosyal Bilgiler dersi ö?retim program?n?n toplumsal ihtiyaçlar? kar??lama düzeyine ili?kin ö?retmen görüşleri (Diyarbak?r ?li Örne?i). **Milli E?itim Dergisi**, 41(190), 145-166.

Sosyal Bilgiler Dersi Ö?retim Program?n?n Toplumsal ?htiyaçlar? Kar??lama Düzeylerine ?li?kin Ö?retmen Görü?leri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak metinde yer almamaktadır. Ölçek maddelerinin tamam?na ulaşmak için yukarıda belirtilen Gömleksiz ve Cüro (2011) makalesine başvurulması gerekmektedir.